

MOJ DOM

Glasilo Pokrajinske zveze društev hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani.

izhaja 8 krat letno. - Uredništvo in upravnništvo je v Salendrovi ulici šte. 6. - Telefon šte. 2283.
Tiska tiskarna Makso Hrovatin v Ljubljani. - Odgovorni urednik Ivan Frelih.

Štev. 6.

Ljubljana, 20. septembra 1937

Leto XVII.

Upravni odbor Glavne Zveze društev hišnih in zemljiških posestnikov kraljevine Jugoslavije v Zagrebu

priredi

v soboto 23. in nedeljo 24. oktobra 1937 ob pol 10. uri dop.

X. redni zvezni zbor v Zagrebu

s sledečim dnevnim redom:

1. Izročitev legitimacij vseh delegatov in overenje istih po dveh overovateljih, ki jih imenuje predsednik.

2. Pozdrav predsednika, volitev zapisnikarja in dveh overovateljev zapisnika.

3. Poročilo o delu Glavne zveze v letu 1936. in 1937.

4. Blagajniško poročilo za leto 1936. in 1937.

5. Poročilo nadzorstvenega odbora in podelitev absolutorija upravnemu in nadzornemu odboru.

6. Določitev letnega prispevka za leto 1938., katerega so dolžna plačati zvezina društva upravi Glavne zveze.

7. Volitev predsednika.

8. Volitev nadzornega odbora.

9. Določitev mesta, v katerem se bo vršil prihodnji občni zbor v letu 1938.

10. Referati.

11. Razprava o razširitvi in izpopolnitvi organizacije.

12. Predlogi zveznih društev. Pismeni predlogi se morajo predložiti odboru Glavne zveze v Zagrebu, Kr. Marije ul. 7, najkasneje do 20. oktobra t. l. Pozneje dospeli predlogi se ne bodo vzeli v razpravo na X. rednem zveznem zboru.

Vsako zvezno društvo ima pravico poslati na redni zvezni zbor svoje pooblaščenec zastopnike. Z ozirom na § 5., t. 2. zveznih pravil ima vsako zvezno društvo pravico do enega zastopnika, ako ima 100 svojih rednih članov, a na vsakih nadaljnjih 200 zopet enega zastopnika. Na pr.: na 70 članov pride en zastopnik, na 101

do 300 članov — dva, na 301 do 500 članov trije zastopniki itd.

Ako zvezno društvo ne more poslati polno število svojih zastopnikov, pripada tudi manjšemu številu pooblaščenih zastopnikov pravica na toliko število glasov, kolikor je faktično prijavljenih rednih članov dotičnega društva. Tak primer je treba posebno omeniti v pooblastilu zastopnika. Zvezna društva, katere ne bodo poslala svoje zastopnike na redni zvezni zbor, imajo pravico po zastopniku kakega drugega društva. Pooblastila je treba pravočasno poslati pooblaščenecem, oziroma upravnemu odboru Glavne zveze. V pooblastilu se mora natančno navesti število rednih članov društva, katerega hoče pooblaščenec zastopati na rednem saveznem zboru.

Za upravni odbor predsednik:
dr. Mirko Košutić, l. r.

Pripomba: Ob priliki vršitve X. rednega zveznega zbora bo proslavilo Društvo kučevalnika i zemljoposjednika v Zagrebu svojo 25letnico od dneva ustanovitve.

Zato vabimo vsa naša društva, da sigurno pošljejo vsaj enega delegata, ali tudi več na to važno zborovanje, na katerem se bo tudi razpravljalo o raznih važnih stanovskih zadevah.

Upamo, da bo vsako društvo smatralo za važno in potrebno, da se tega zborovanja sigurno udeleži in nam sporoči imena dotičnih delegatov.

Boljševiška

„stanovanjska kultura“

Pred nedavnim je govoril na zborovanju avstrijske zveze hišnih posestnikov iz Rusije izgnani profesor dr. Ivan Ijin o razlastitvi na Ruskem in njenem pomenu za svet. Zadnjič pa je zopet poročal v Kie-lu hišnim posestnikom o današnjih razmerah na Ruskem. Komunisti so vse razlastili in tako dosegli, da so zdaj sami re-yeži in proletarci. Vse gospodarstvo je ena sama boljševiška birokracija. Privatnih podjetnikov ni več. Hišna posest je prešla v javne roke. Boljševiki sami so imenovali stanovanjski načrt sistema »sramotno zadevo«. Zida se brez osnutkov in proračuna. Samo 16% zasnovanih stavb se resnično postavi. Pomanjkanje stavbnega materiala ni mogoče odpraviti. Nove stavbe so obupne. V nekem komunističnem poročilu stoji: »Dosti je, da suneš z roko v nova vrata, in pest gre skozi.« Po-skus, odpraviti najemnine ali jih vsaj zmanjšati skoraj do ničle, se je ponesre-čil.

K temu dodajamo še nekatere izjave iz ruskih listov samih, ki so gotovo zanesljive priče. Dober vir so tudi poročila ljudi, ki so dalje časa živeli v Sovjetiji. Tako pripoveduje na pr. neka ruska učiteljica, ki je poročila inozemca in se zato izselila: »Veliko milijonov delavcev in nameščen-ecv živi v sovjetskih mestih v tako imeno-vanih komunalnih stanovanjih, ki na-vadno obstoje iz 6 do 10 sob s 30 do 40 prebivalci. Tesno skupno življenje je vzrok številnih hudodelstev. Prepriji se začno zjutraj, ko se morajo nastavit v vrste, da pridejo do stranišč ali do vode, in trajajo ves dan in dolgo v noč. V vsakem stano-vanju je »stanovanjski pooblaščenec« in namestnica, ki morata skrbeti za red, mir in čistost. Ugotoviti morata, kdo je pone-snažil skupne prostore — hodnik, kuhinjo, stranišča, predsobe. Krivec se seveda nikdar ne najde. Vsakdo vali krivdo na drugega, zmerjajo se in pogosto pride do pretepa. Višek pa dosežejo strasti, kadar se gospodinje zberejo v kuhinji, da pri-pravijo obed. Vsaka ima svoj prostor na ognjišču, kjer stoji njen kuhalnik na pe-trolej. Bog varuj, da se katera le dotakne drugega ali da ga celo malo potisne v stran! Takoj nastane psovanje in neznosno vpitje. Vendar pa ne moreš uiti, ker se ti sicer kaj lahko zgodi, da ti vlijejo vodo v kuhalnik ali pa petrolej v juho. In tako mora pol tucata žensk vsak dan med ne-pretrganim preprirom in kričanjem kuhati v eni kuhinji svojo borno jed. Kadar pri-dejo otroci iz šol, se vse še poslabša. Sta-novanje se napolni z ropotom in topota-njem. Po zakonu se sme razgrajati do pol-noči. To vedo otroci dobro in zato jih je nemogoče ukrotiti. Zvečer ni miru. Iz sob se sliši radio. Neprenehoma te nadleguje-jo sosedge: eden bi rad kaj od vas, drugi

Popoln uspeh naše pritožbe in akcije proti zopetni ustanovitvi ženske mestne gimnazije v Ljubljani

V zadnji številki »Mojega doma« smo priobčili pritožbo proti zopetni ustanovitvi mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. Danes poročamo, da je pritožba imela popoln uspeh in prosvetno ministr-stvo nikakor ni hotelo dovoliti zopetne ustanovitve te ženske gimnazije. Če bi ne bilo naše pritožbe, bi bilo gotovo prišlo do otvoritve in s tem do težke obremenit-ve ljubljanskih davkoplačevalcev. Ministr-stvo se je sklicevalo pri tem na to, da je bila mestna ženska gimnazija ukinjena s

kraljevim ukazom. Istega ukaza je treba zopet za ponovno ustanovitev samouprav-ne gimnazije, kar smo v pritožbi izrecno poudarjali. Da je bilo mestno poglavar-stvo prepričano, da je zadeva zadostno urejena, je dokaz temu, da je ravnatelj-stvo zavoda že razpisalo sprejem učenk v I. razred. Vsako drugo tolmačenje o uspehu naše pritožbe je popolnoma zgre-šeno in naj tudi kritiki našega delovanja uvidijo naš uspeh.

je radoveden, kaj delate. Pogosto prihajajo zastopniki različnih komisij komunističnih krajevnih odsekov, da pregledajo stanovanja. Zgodi se tudi, da pride k vam zdravstvena komisija in vam začne po glavi iskati uši. Najpogostejši gostje pa so člani hišne uprave, ki so sami komunisti in ki neprestano vohunijo okrog stanovalcev. Pod takimi pogoji živi 80 odstotkov mestnih prebivalcev. Nikdar nimaš doma miru. To je tudi vzrok, da so kinematografi in gledališča vedno polna. Ljudje rajši dajo zadnjo kopejko ali si jo celo pristradajo od ust, samo da lahko za dve, tri ure pozabijo na pekel, ki jih čaka doma.

Težko je povedati, kaj je strašnejše, opisano »domače« prehranjevanje ali množinska prehrana v tovarniških in javnih kuhinjah. Po podatkih prof. Iljina mora v Moskvi od 3 milijonov prebivalcev 2.225.000 prebivalcev jesti v javnih kuhinjah. Nizke plače, ki spričo majhne kupne moči rublja omogočajo komaj životarjenje, silijo stotisoče, da se odrečejo svoji družini in domu.

Jedilnice tovarniških kuhinj so sramotne. Za primer naj navedemo eno največjih, moskovsko tovarniško kuhinjo št. 2, ki jo »Pravda« od 12. IX. 1936 takole opisuje: Umazane stopnice drže v jedilnico. Odložiti ni treba ničesar, za mizo sedi v suknji in pokrit. Mize pokriva raztrgano povoščeno platno. Vrči za vodo so porumeneli, ker niso bili nikdar umiti. V solnicah je umazana sol. Postrežba se vrši v istem stilu. Kruh se servira na poškodovanih krožnikih. Vilice so železne in na vse mogoče načine skrivljene. Slabo umite aluminijaste žlice vzbujajo gnus. Nož imajo za odveč in ga dobiš le po dolgem prekanju. Te razmere ti že pokvarijo apetit za okusno jed. Toda o taki tu sploh ne more biti govora. Dobra živila ne pridejo do uporabe, marveč se prej skvari. Borno kosilo obstoji iz neokusnih mlačnih jedi, ki so slabo in površno pripravljene. Zelenjave sploh ni. Kuhinja je tako zane-marjena, da je ni mogoče spraviti v red z normalnim pospravljanjem. Posoda se umiva v mrzli, umazani vodi. Ventilacija nikjer ne funkcionira. V vseh jedilnih prostorih neznosno diši po kuhinjski sopari.

Kako je v komunalni stanovanjski hiši podjetja »Borki« (svinjereja), pripoveduje leningradska »Pravda« od 18. IX. 1936.: Odkar je bila hiša zidana, ni bilo v njej posnaženo. Posteljne odeje niso bile oprane, žimnice ne iztepele. V sobah ni ne omar, ne stolov, ne miz. Zvečer sede delavci v temi. Večkrat so se obrnili na ravnatelja, vlog. Levina, pisali so protokole, delali tloge pri krajevnih organizacijah stranke — vse zaman. Pred kratkim se je vdrl strop v sobi tov. Pavlove, ki je bila pri tem ranjena; pa tudi to ni spravilo ravnatelja iz ravnatežja. Prišla je jesen, ne da bi bila hiša urejena za zimo. Levin je ostal trdovraten in nima veselja, da bi se briga za dnevne skrbi delavcev.

Kako boljšeвики »skrbe« za dobrobit stanovalcev, kaže naslednji dopis v listu »Bakinski raboči« od 8. IX. 1936: Uprava tovarne za kisik in acetilen se sploh ne briga za dobrobit delavcev. Tako se na primer ne popravi streha stanovanjske hiše št. 4, ki je tega potrebna že tri leta. Tudi stene se ne pobelijo. Streha je podobna rešetu. Če dežuje, so stanovanja pod vodo. Pod takimi pogoji žive stahanovci in njih družine z dojenčki.

Sedaj pa še pismo delavca Šahmamedova istemu listu od 23. IX.: »Petnajst let živim z družino petih oseb v majhni sobici. Že več let dežuje skozi streho, stene so od vlage uničene in se utegnejo vsak hip porušiti. Šele po nešteti prošnjah sem dosegel, da so popravili streho — zdaj pa je še slabše, streha pušča celo tam, kjer je

bila prej dobra. Zopet se je začelo letanje k stanovanjski zadrugi, predsednik pa me je odpravil s pripombo, da ni sredstev. Na moj ugovor, da se streha lahko vsak hip zruši, je mirno odgovoril: »No, pa naj se zruši.« Prav tako malo so zalegle moje vloge pri okrajnem stanovanjskem uradu.

Z nedopovedljivo brutalnostjo mečejo družinske očete iz stanovanj, da jih zasežejo za sovjetske mogotce. V Rostovu izhajajoči »Molot« je prinesel naslednjo tožbo profesorja Šatrova: »V začetku avgusta so mi nakazali stanovanje. Ko sem v njem prebival pet dni, sem se odpeljal po družino. V moji odsotnosti so strli ključavnico, znesli moje stvari nekam in v stanovanje se je naselil tajnik šahovskega komiteja komsomola. Pri tem so mu pomagali vodja stanovanjskega urada, stanovanjski nadzornik in drugi. Pritožil sem se pri državnem pravdniku in ta je naročil milici, naj me zopet vseli. A to je malo zaleglo. Izjavili so, da državni pravdnik ni zakon. Od tedaj stanujem z družino štiri oseb v skladišču šole. Z ravnateljem sva se večkrat obrnila na pristojna mesta, a brez uspeha. Stvari, ki so jih vrgli iz mojega stanovanja, sem le s težavo dobil nazaj, deloma poškodovane, nekaj pa je izginilo.

Šola in otroci prav posebno trpe zaradi strašne stanovanjske bede. »Komsomolskaja pravda« št. 212 poroča o samovoljnosti krajevnih mogotcev v nekem harkovskem okraju, kjer so s pomočjo milice zasedli v šoli pisarno, fizikalni kabinet in knjižnico in vanje naselili tri družine. Mestni sovjet je to mirno trpel. V leningradski »Pravdi« od 26. X. je stalo: »Naša družina stanuje že več kot deset let v Martiškinem. Letošnjo pomlad so prišli večkrat uradniki mestnega sovjeta iz Oranienbauma, ki so merili in delali nekakšne načrte. Neki dan pa so izjavili, naj izpraznimo stanovanje, češ da bodo v njem uredili otroško zavetišče. Čez nekaj dni so nas v to prisilili in dobili smo namesto stanovanja majhno sobo brez dvojnih oken in peči. Kakšna pa je bila naša razkačenost, ko smo zvedeli, da sta se v našo hišo vselila predsednik in tajnik okrajnega komiteja! Zima je pred vrati mi pa moramo z bolnimi in nedorastlimi ostati v sobi, ki je docela neprimerna za stanovanje.

Že omenjeni »Molot« prinaša 14. VIII. dopis voditelja mestnega oddelka za ljudsko izobrazbo v Krasnodarju, ki se pritožuje, da prebiva v tamkajšnjih šolah 220 tujih ljudi. Pri tem pa so šole že docela prenapolnjene. Veliko razredov je nameščenih v jedilnicah, na hodnikih itd. Že več let se zaman trudi, da bi izselili omenjene ljudi. Dvanajst učiteljev mora veliko pretrpeti zaradi nemogočega stanovanja. Mestni sovjet je sicer napravil nekaj sklepov, toda vsi so ostali na papirju. — Z drugimi besedami, oni »tujci« so boljševiski mogotci, otroci in učitelji pa se morajo zaradi njih stiskati do nemogočnosti. V kakšnem stanju so šolska poslopja, nam pove leningradska »Pravda« od 3. X., ki opisuje šolo v Grijevkih: Streha je docela strohnela in če dežuje, teče voda v curkih na glave učencev. Klopi manjkajo, knjig sploh ni. Učitelj stanuje s štiričlansko družino v eni sobi, iz katere morajo pri neurju bežati v kuhinjo ali na hodnik.

Isti list poroča 28. IX. o otroškem sanatoriju v Slucku: V posteljah so umazana zglavja, napolnjena z gnilo slamo. Perilo je zelo staro. Gorke hlačke docela manjkajo. Otroke oblačijo v jezdne hlače, dovolj velike za pionirje (naraščaj). Razmere v sanatoriju so nehygienične. Perilo splakujejo v vodi, v kateri kopljejo otroke. Ponoči bdi samo ena strežnica. Šef-zdravnik vodi voditelje zdraviliškega trusta spretno za nos in slepari starše. Če

kdo obišče otroka, ga hitro vtaknejo v obleko, ki je nalašč za to pripravljena.

In zunanost ruskih mest? Pred revolucijo je bil Petrograd eno najlepših mest Rusije. Od tedaj pa se je vse spremenilo. Kakšno je mesto sedaj, je razvidno iz »Pravde« od 23. IX.: Ta dan so v Maratovi ulici prodajali melone. Pozno popoldne pa so še ležali po vsem okraju odpadki. V Černiševski ulici pa niso prodajali melon, zato pa so bili vsi pločniki pokriti na debelo z ogorki cigaret, papirjem in drugo nesnago. Prebivalci so se na to že tako privadili, da niti ne opazijo, kako nesnažne so ulice. Oblasti, ki imajo za to skrbeti, tudi nočejo opaziti. Teh oblasti je veliko število: 15 okrajnih sovjetov, 15 stanovanjsko-hišnih zvez, milica, mestni urad za snaženje cest. Toda vse te organizacije se ne trudijo preveč, marveč se zanašajo na vratarje, ki pa se s svojo pravo nalogo, to je s čiščenjem ceste, dvorišča in veže, prav malo ukvarjajo.

Značilno za stanovanjsko bedo v prestolnici je poročilo moskovskih »Izvestij« od 17. X. o tamkajšnjih hotelih: Počasi stopaš po temnih stopnicah in korakaš čez ljudi, ki spe po tleh med vsakovrstno umazanijo. V vseh štirih nadstropjih vidiš isto sliko: v dolgih vrstah spe ljudje drug poleg drugega v nemogočih legah. Kdo so? Inženjerji, zdravniki, agronomi, znanstveniki, knjigovodje, ki so prišli iz oddaljenih krajev. Njihovi papirji so v redu. Obiskali so prestolnico v nujnih zadevah. In vendar morajo prebiti več noči na tleh tega smradljivega hotela, da dobe nakazano stanovanje. Število hotelov se je skrčilo od 114 v l. 1923. na 12. Nekaj jih je stalno naseljenih, nekaj so jih prevzele stanovanjske zadruge. Kar jih je ostalo hotelskemu trustu, že dolgo niso več hoteli v navadnem pomenu besede. V resnici so to prenočišča množice, ki jih natrpajo do zadnje možnosti. Kljub temu ni izhoda iz položaja. Dnevno ostane okoli 150 v Moskvo komandiranih oseb na cesti.

Kako se neki potem godi navadnim državljanom, če hoteli ne zadostujejo več niti za privilegirane? Moskovska stanovanjska beda je dosegla take neverjetne mere, da ostajajo najprimitivnejše potrebe prebivalstva nezadovoljene. Vsakemu poznavalcu je znano, da pride v ruskih mestih na prebivalca 3.3 m² stanovanjske površine, v Moskvi pa celo samo 2.9 m²!

Donos davkov v letu 1936.

Po posameznih skupinah so dali leta 1935. in 1936. neposredni davki v milijonih dinarjev:

	1935	1936	razlika
splošni neposred.	1210.0	1361.0	+ 151.0
rentni davek	36.5	30.2	— 6.3
dividendni	14.0	19.0	+ 5.0
uslužb. davek	136.4	133.0	— 3.4
agenti in prodajalci srečk	2.0	2.4	+ 0.7
vojnika	4.1	6.8	+ 2.7
poslovni promet	295.7	363.6	+ 67.9
luksuzni	27.9	35.4	+ 7.5
usl. davek			
drž. usluž.	118.0	123.5	+ 6.4
samski davek	0.6	0.6	—
obresti	16.3	22.5	+ 6.2

Davek na poslovni promet leta 1936. je dal sledeči donos: klavnice 43.0 (+ 8.0), osebe, ki mesečno plačujejo 2600 (+ 41.9), po trošarinskem dnevniku 40.0 (+ 9.3), pri dobavah 20.6 (+ 8.7) milijonov dinarjev.

Po posameznih banovinah je bil donos neposrednih davkov naslednji (v milijonih dinarjev):

	1934	1935	1936
Belgrad	269.1	301.3	325.4
donavska ban.	565.7	460.2	516.1
drinska	122.5	110.2	119.0
moravska	103.8	88.5	100.8
vardarska	89.8	76.4	86.6
zetska	60.5	46.0	54.6
vrbska	48.3	37.6	43.6
primorska	55.7	46.7	52.5
savska	575.7	437.9	525.1
dravska	242.4	260.6	274.3
skupno	1997.6	1867.4	2098.0

Te številke nam kažejo, da je od 1935 na 1936 najbolj narasla obremenitev v savski banovini, potem v primorski, zetski in vrbski, dočim je manj narasla v Beogradu in drinski banovini, najmanj pa v Sloveniji. Seveda nam daje ta tabela pregled in primerjavo samo za zadnji dve leti. Drugo sliko pa dobimo, če izračunamo obremenitev na 1 prebivalca. Povprečno pride na 1 prebivalca neposrednih davkov v tehle banovinah (po štetju prebivalstva z dne 31. marca 1931):

	1935	1936	1935	1936
			donos v %	
Beograd	1032	1126	16.1	15.5
donav. banovina	192	216	24.6	24.6
Beograd in don.				
ban. skupno	288	314	40.7	40.1
moravska	61	70	4.7	4.8
vardarska	48	56	4.1	4.1
zetska	49	59	2.5	2.6
drinska	71	77	5.9	5.7
vrbska	36	42	2.0	2.1
primorska	52	58	2.5	2.5
savska	166	194	23.4	25.0
dravska	233	240	14.0	13.1

Razsodba upravnega sodišča v Celju

Zamudne obresti za naknadno odpisane davke se morajo odpisati.

Upravno sodišče v Celju je razpravljalo o tožbi neke mariborske tvornice svilenih izdelkov, ki se je pritožila zoper odločbo finančne direkcije v Ljubljani dne 4. marca 1937, št. 491/8—III iz 1937, radi odpisa zamudnih obresti, brez javnega naroka, katerega sta se stranki odrekli, v nejavni seji razsodilo takole:

Tožbi se ugotovi in se izpodbijani upravni akt razveljavi radi nezakonitosti.

Razlogi:

Davčna uprava za mesto Maribor je z obvestilom z dne 16. januarja 1937, številka 367, zavrnila prošnjo zgoraj imenovane stranke, da se ji odpišejo zamudne obresti v znesku 3705 Din, ki so se predpisale na prepozno plačane davke, ki so pa bili naknadno odpisani radi nedostajanja davčne osnove.

Pritožbo proti tej odločbi je dravska finančna direkcija v Ljubljani z odločbo z dne 4. marca 1937, št. 491/8—III ex 1937, zavrnila z naslednjimi razlogi:

Sedanji zakonski sistem oziroma zakon o neposrednih davkih ne predvideva povračila obresti in v zvezi s tem tudi ne zamudnih obresti. Vlaganje pritožb ne zadržuje dospelosti davčnega predpisa (člen 122 in 148 zak. o nep. davkih), ob plačevanju po dospelosti pa je računati zamudne obresti v smislu čl. 149 cit. zakona.

Proti tej odločbi je tožena stranka pravočasno vložila tožbo na upravno sodišče.

V tožbi uveljavlja tožeča stranka, da je kljub nedostajanju zadevnih predpisov v zakonu o neposrednih davkih po splošnih načelih povsem jasno in logično, da delijo obresti usodo kapitala, torej se smejo zamudne obresti računati le od zneskov na davkih, do katerih ima fiskus dejansko

pravico, ne pa od zneskov, ki so se sicer predpisali, ki so se pa zbog pritožb v celoti ali deloma odpisali.

Tožeča stranka predlaga, da se izpodbijana odločba razveljavi.

Upravno sodišče je o tožbi sledeče razmotrivalo:

Res je sicer, da so bile predmetne obresti v smislu čl. 149 odst. 1 zak. o nep. davkih svoječasno praviloma predpisane, vendar ni glede zamudnih obresti nikakega razloga, da se z njimi ne bi postopalo, kakor z glavnim dolgom po 2. odstavku navedenega določila, t. j. da se tožeči stranki pišejo v dobro ali povrnejo.

Kajti pri zamudnih obrestih ne gre za povračilo kakih že nastalih stroškov, nego za povračilo škode, ki jo je dolжник prizadel upniku z zamudo pogojenega plačila dolžne glavnice. Ako se pa pozneje ugotovi, da dolжник glavnice sploh ni dolgoval, ni nikake osnove za plačilo zamudnih obresti, ker dozdevnemu upniku sploh ni mogla biti prizadeta nikaka škoda. Z odpisom dolgovanj davkov se morajo torej istočasno odpisati tudi zamudne obresti, ki so se predpisale od teh davkov.

Tožba je potemtakem osnovana.

Celje, dne 18. junija 1937.

Znatno povečanje drž. dohodkov

Po podatkih finančnega ministrstva je bil v mesecu juliju 1937 donos državnih davkov prav znaten. Tako je znašal donos neposrednih davkov 285 milijonov Din, to je za 34 milijonov več nego v lanskem juliju. Donos taks se je nasproti lanskemu juliju povečal za 13.9 na 94.3 milijona Din, donos carin za 22.1 na 79.2 milijona Din in donos monopolov za 23.9 na 183.2 milijona Din, le donos trošarin se je zmanjšal za 2.5 na 73.0 milijona Din. V celoti so bili davčni dohodki v tem mesecu za skoro 92 milijonov Din večji nego lani.

V prvih štirih mesecih t. l. je znašal donos neposrednih davkov 719 milijonov Din, to je za 125 milijonov več nego lani v istem razdobju. Donos trošarin se je povečal za 22 na 295 milijonov, donos taks za 37 na 365 milijonov, donos carin za 82 na 326 milijonov in donos monopolov za 62 na 677 milijonov. Skupaj je znašal donos davkov v prvih štirih mesecih 2382 milijonov, to je za 328 milijonov ali za 14% več nego v istih mesecih lanskega leta.

Tudi za ustne nepremičninske kupne pogodbe se plača pristojbina

Davčni oddelek finančnega ministrstva je izdal pojasnilo tarifne št. 12. pristojbinskega zakona. Po tem pojasnilu določa petta pripomba tarife št. 12, da sta pridobitev ali prenos kupne pravice glede kakšne nepremičnine podvržena pristojbini prav tako kakor prenos nepremičnine same; to se pravi, da se ta določba nanaša na tako imenovane opcijske pogodbe. Šesta pripomba tarifne št. 12. pristojbinskega zakona se pa izpremeni z določili točke 7., člena 20. finančnega zakona za leto 1937/38. tako, da kupne in prodajne pogodbe glede premičnin, ki se ne poudarijo ali določijo s kakšnim pismenim aktom prizadetih strank, niso podvržene plačilu pristojbine. To se pravi, da se to določilo ne nanaša na ustne pogodbe o nakupu ali prodaji nepremičnin, za katere se mora zmerom plačati pristojbina, naj bodo te pogodbe pisne ali ustne.

Oskrbovanje kurilnih naprav

Dnevi postajajo krajši in hladnejši in drgetajoč od mraza se spominjamo prijetnosti ter domačnosti zimskih večernih ur v dobro segreti sobi. Če pa naj peči ali centralna kurjava storijo svojo dolžnost,

potem ne terjajo samo, da se prijazno spominjamo njih dobrotnega delovanja, marveč tudi, da jih ljubeznivo negujemo, kajti le tako lahko docela vršijo svojo nalogo kot preskrbovalci toplote. Na žalost se pogosto zamudi spomladi, ko je konec kurjenja, dati pregledati kurilne naprave. Šele jeseni, ko peč noče vleči ali se iz njenih špranj kadi dim, pošljemo po dimnikarja ali pečarja, ki potem zaradi preobremenjenosti ne more takoj biti kos vsem željam. Zato naj bi tako v svojem kakor tudi v obrtnikovem interesu o pravem času dali po izvedencu osnažiti kotel centralne kurjave in odvode peči. Pregledati se mora tudi vodni rezervar v podstrešju, kateremu je zaradi izhlapevanja vode treba dopolniti zalogo. Varovalne obloge kurilnih cevi, kolikor so pod streho izpostavljene mrazu, naj se korenito preskusijo, da ne podležejo zahrbtnostim mrzle zime.

Pogoj za funkcioniranje centralne kurjave je, da držimo v najnatančnejši snaznosti tako peč in kotel kakor tudi prostor, v katerem se kuri. Kurivo, ki ga iz praktičnosti spravimo zraven peči, da prihranimo nepotrebna pota, naj bo oddeljeno z deskami, zato da premogovega prahu ne potacamo po kurilnici okrog. Ekonomično je, da naročimo zalogo kuriva in jo damo pripeljati že v zgodnjem poletju, ko so cene nižje in imajo trgovci s premogom čas za dostavo.

Neizogibno potrebno pa je, če imamo centralno kurjavo ali navadne peči, da dimnikar pregleda pred novo kurilno periodo dimnike. Če ostanejo sobne peči kljub dobremu kurjenju in pravi strežbi mrzle ali se celo kadijo, potem je temu vzrok ali zamazana peč ali poškodbe v dimniku. Tudi slab duh, ki prihaja od peči, nastane navadno od zamašenega dimnika in nepopolnega izgorevanja kuriva, ki je s tem v zvezi. Zaradi nezadostnega izgorevanja se usedajo v dimniku katran, saje, voda in žveplene spojine ter povzročajo one zdravju škodljive pline.

Splošno mnenje je, da se tožbe nad suhim zrakom v stanovanjih, ki imajo centralno kurjavo, lahko odstranijo s posodami z vodo, ki potem izhlapeva. Vzrok suhega zraka je pogosto prah, ki leži na ceveh ali na starih, izbočenih pečnicah. Zato naj se loti gospodinja tega sovražnika ugodja in zdravja s krtačami, ki so dovolj ozke, da lahko z njimi pride tudi med cevi.

Pečnice terjajo posebno nego, če naj vršijo svojo dolžnost. Pri pečeh stare konstrukcije s kratkimi odvodi in številnimi koleni se nabirajo na teh pepel in saje, ki sčasoma zamašijo odvode; peč začne smrdeti in se kaditi. Tu pomaga lahko le korenito očiščenje po pečarju. Tudi rešetke štedilnikov in peči je treba pregledati. Če so rešetke pregorele, pada žerjavica skozi luknje v prostor za pepel in je za toploto izgubljena. Prav tako neekonomično je kurjenje, če leži rešetka v štedilniku prenizko ali če je luknja kurišča prevelika. Izvedenec hitro položi rešetko višje ali zmanjša kurišče s šamotnicami, ki jih postavi poševno. Zmanjšanje površine rešetke je koristno tudi za marsikatero peč v kopalnici, ki jo kurimo z briketi. Štiri do pet briketov mora dati kotel pri pravilni rešetki v kakih 30 minutah. V odvod vzdani zapiralič, ki mora pustiti četrtino prereza prostega, znatno poveša ekonomičnost kurjenja. — Vzrok prekomerne porabe kuriva pri peči ali štedilniku so pogosto tudi slabo se zapirajoča vrata pri kurišču ali pri luknji za pepel. Zato obložimo vrata s primernim tesnilom in zamašimo stike pečnic, da preprečimo vsak dostop nepotrebnega zraka.

Angleške stavbne skrbi

Na Angleškem je v širši javnosti v teku živahna razprava o vprašanjih, če je zidanje v nadstropja, ki ga trenutno močno pospešujejo, v sedanji obliki še nadalje znosno. Anglež je sam po sebi pripadnik zidanja lastnega stanovanja in šele v času gospodarske krize se je moglo zidanje v nadstropja razširiti močneje kot prej, ne v zadnji vrsti v zvezi z nenadoma naraščajočo potrebo stanovanj zaradi saniranja starih mestnih delov, ki se vrši z obsežne javne podpore z veliko naglico. Lahko je razumeti, da nastane zaradi odpadka celih mestnih delov potreba, postaviti številne nove ulice, saj ni mogoče pustiti stare prebivalce izpraznjenih okrajev ležati na cesti. Hitro zidanje novih stanovanjskih cest in blokov pa je imelo nasledke, ki so z mestno-stavbnih vidikov kaj malo razveseljivi. Po poročilih z Angleškega se na pr. primeri, da postavijo več sto hiš enakega tipa brez vsake razvrstitve in razčlenbe. Angleški karikaturisti, ki kot znano predstavljajo na svetu razred zase, se pa tudi niso obotavljali in so vzeli to stanje za cilj svojega zasmehovanja. Toda ne samo nepristojni, več ali manj sami od tega prizadeti so se uprli proti takemu načinu zazidavanja, marveč tudi angleška vlada, ki hoče nastopiti s stavbno-policijskimi merami proti temu oškodovanju zunanjosti mest. Vzrok za to izredno enoličnost leži deloma v nespretni uporabi normaliziranih stavbnih elementov. Saj ni nikakor potrebno, da bi take norme same po sebi vedle do nesmiselnega tipiziranja.

Tudi gospodarji, ki si stavijo lasten dom, se pritožujejo nad vse prehitrim zidanjem, ki na pr. vede do tega, da hiše niso podkletene, marveč postavljene kar na betonsko ploščo. Tako dosežena ugodna cena potemtakem prinaša s seboj prav občutne slabe strani. Le na ta način si je sploh mogoče razložiti, kar je angleški ministrski predsednik baje izjavil, da se namreč v njegovi deželi vsak dan sezida tisoč hiš.

S praznimi žepi se vrača domov

Mestna davčna uprava v Dresdenu je svojemu najboljšemu davkoplačevalcu pri vhodnih vratih v davčno upravo postavila spomenik, katerega slika je objavljena v strokovnem glasilu hišnih posestnikov za Saksonsko. Slika predstavlja saksonskega hišnega posestnika, ki se z zadovoljno smehljajočim obrazom vrača od davčne uprave domov in drži z vsako roko obrnjen hlačni žep. Poln zadovoljstva in veselja zapušča revni hišni posestnik davčno upravo, ker je plačal zadnji pfenig za davke, pristojbine in doklade. Pri davčni upravi je na plačilno mizo nametal in naštel denar, s katerim je plačal: najemninski davek, osnovni davek, gasilski davek, občinski davek, cerkveni davek, deželno-kulturno rento, pristojbini za čiščenje cest in kanalov ter končno zavarovalnino zoper požar. Zaupno se ga vpraša, če nima morebiti še par pfenigov v listnici suknje. Njegov odgovor je: »Prosim molčite, ker nazadnje pride davčna uprava še enkrat in pobere še te pfenige.«

Pravilnik o vodarini in pristojbini za dejansko potrošeno količino vode v Ljubljani

Mestni svet ljubljanski je na seji dne 13. marca 1937 sprejel naslednji pravilnik, katerega je potrdil minister za finance:

§ 1. Mestni vodovod ljubljanski je javnopravna ustanova, ki ima nalogo skrbeti za zdravo pitno vodo, vodo za gospodinjstvo in vodo za industrijo, predvsem na teritoriju mestne občine ljubljanske. Za navedene namene je zato upravičen zahte-

vati vodo iz mestnega vodovoda vsakdo, ki ima v mestu Ljubljani kako posestvo.

§ 2. Voda se oddaja praviloma le lastnikom zemljišč ali hiš, ne pa tudi najemnikom. Le v izjemnih primerih se oddaja voda tudi najemnikom, toda tudi takrat je za izpolnjevanje tega pravilnika odgovoren lastnik objekta, ki mora prijavnico podpisati.

Pogoj za dobavo vode na privatna zemljišča je obstoj vodovodne mreže v dotični ulici, ob kateri je zemljišče.

Vsakdo, ki ima pravico zahtevati vodo iz mestnega vodovoda ali se mu dobava vode načelno odobri, mora podpisati prijavnico (napovedno polo) ter potrditi, da so mu znani vsi ostali pogoji za dobavo vode iz mestnega vodovoda.

§ 3. Voda iz mestnega vodovoda se zaračuna s pavšalno pristojbino, nazvano vodarino ali s pristojbino za dejansko potrošeno količino vode, v gotovih primerih pa tudi na oba načina.

§ 4. Vodarino je dolžan plačati vsak posestnik na teritoriju Ljubljane, mimo čigar posestva je izpeljan vodovod tako, da je iz njega možno preskrbovati posestvo z vodo in sicer ne glede na to, ali posestvo iz tako pripravljene vodne napeljave dejansko rabi vodo ali ne.

Vodarina se odmeri za vsako proračunsko leto. Izdati je zato poseben plačilni nalog, iz katerega mora biti razvidna osnova ter odstotek, ki sta se uporabila za izračunanje predpisa.

Osnovo za odmero vodarine tvori uradno ugotovljena kosmata najemnina onega koledarskega leta, ki ga določi z vsakoletnim proračunom mestni svet ljubljanski. Prav tako se z vsakoletnim proračunom odredi tudi višina odstotka, ki ga je uporabiti za izračunanje pavšalne pristojbine na podstavi uradno ugotovljene kosmate najemnine.

Pri predpisovanju vodarine v hišah, ki so šele postale zavezane plačevanju zgradarine, je vzeti kot odmerni osnovi izjemno ono uradno ugotovljeno kosmato najemnino, ki je služila davčni upravi pri izračunanju prvega realnega ali idealnega predpisa zgradarine.

Če državno oblastvo iz kateregakoli razloga na pr. pritožbo, na prošnjo za odpis zgradarine zaradi praznostanja i. t. d. zniža ali zviša že enkrat uradno ugotovljeno kosmato najemnino, se popravi tudi predpis vodarine, takoj ko o tem pristojna davčna uprava obvesti mestno občino ljubljansko.

Vodarino je plačati v štirih enakih četrtletnih obrokih, in sicer 15. maja, 15. avgusta, 15. novembra in 15. februarja vsakega leta. Če predpis za tekoče proračunsko leto še ni znan, je v istih terminih plačevati četrtletne obroke po zadnjem veljavnem predpisu vodarine. Brž ko postane predpis vodarine znan tudi za tekoče proračunsko leto, se vsa ta naplačila po zadnjem znanem predpisu vodarine poračunajo.

Z vodarino je plačana vsa voda, ki se porabi za domače in gospodinjne potrebe, vendar pa tako porabljene vode ne sme biti več kakor:

v prostorih z letno najemnino oziroma ocenjeno vrednostjo do 500 Din letne najemnine po 300 litrov na dan,

v prostorih z letno najemnino oziroma ocenjeno vrednostjo od 501 Din do 1000 Din po 450 litrov dnevno,

v prostorih z letno najemnino oziroma ocenjeno vrednostjo od 1001 Din dalje po 600 litrov dnevno.

Pri tem je upoštevati pri vsaki hiši ono število strank, ki jih izkazuje tudi za predpis vodarine vzeta uradno ugotovljena najemnina najemnikov oziroma vrednost ocenjenih prostorov lastnika samega.

§ 5. Pristojbino za dejansko potrošeno vodo plačujejo oni posestniki na teritoriju

mestne občine ljubljanske, ki jim ni treba vlagati pri davčni upravi predpisanih prijav o dohodkih zgradb in se zato ne da ugotoviti kosmate najemnine.

Za vsak m³ potrošene vode je plačati pristojbino v znesku 3 Din. V ta namen se vrši četrtletno pregledovanje vodomera in četrtletno izdajanje plačilnih nalogov. Le na utemeljeno prošnjo večjih konzumentov more uprava mestnega vodovoda dovoliti tudi mesečno pregledovanje vodomera in mesečno izdajanje plačilnih nalogov. V plačilnih nalogih mora biti zato točno razviden čas, na katerega se predpis pristojbine nanaša in množina porabljene vode v kubičnih metrih. Predpisano pristojbino je plačati najkasneje v 30 dneh po prejemu plačilnega naloga.

§ 6. Pristojbino za dejansko potrošeno vodo plačujejo pa tudi vsi oni posestniki na ozemlju mesta Ljubljane, kjer se je porabilo več vode, kakor je to dovoljeno s § 4. tega pravilnika. Pristojbina za vsak tako preko dovoljene količine potrošeni m³ vode znaša 1.50 Din. Za odmero in plačevanje te pristojbine veljajo v ostalem povsem pogoji § 5. tega pravilnika.

§ 7. Povračilo plačane vodarine kakor tudi pristojbine za dejansko potrošeno vodo more vsak posestnik zahtevati od svojih najemnikov, če ni med njimi drugega dogovora.

§ 8. Za vodo v industrijske ali temu sorodne svrhe je plačevati pristojbino po vsakokratni s proračunom določeni stopnjevni tarifi. V prav izjemnih primerih pa je mogoče pristojbino določiti tudi sporazumno.

§ 9. Na nenavadno veliko potrošnjo vode opozori uprava vodovoda hišnega gospodarja odnosno njegovega zastopnika vsako četrtletje. Stranka je v lastnem interesu dolžna čimprej poskrbeti za pregled napeljave po koncesioniranem instalaterju.

Ako instalater dožene, da je tej veliki porabi vode vzrok počena cev, mora o tem takoj obvestiti upravo mestnega vodovoda, ki pošlje na kraj poškodbe svojega uslužbenca.

S posebno prošnjo je mogoče predlagati upravi mestnega vodovoda delni odpis zaračunanih pristojbin. Prošnji pa je priložiti vselej izjavo koncesioniranega instalaterja.

§ 10. Vodarina kakor tudi pristojbina za dejansko potrošeno vodo imata značaj javne davščine in veljajo zato za njiju izterjavanje in zastaranje določbe § 128. zakona o mestnih občinah.

§ 11. Oddaja vode iz mestnega vodovoda v ozemlju zunaj teritorija mestne občine ljubljanske je zasebno-pravnega značaja in veljajo v tem pogledu le sklenjene pogodbe.

§ 12. Za gradnjo stanovanjskih in drugih objektov porabljena voda se obračuna po vodomernu tako, da je za vsak m³ potrošene vode plačati 5 Din.

§ 13. Predhodno je javiti upravi mestnega vodovoda vsako trošenje vode iz uličnih hidrantov mestnega vodovoda. Tako porabljeno vodo je plačati po 3 Din za vsak m³.

§ 14. Poraba vode pred vodomernom ali brez vodomera je brez predhodne odobritve po upravi mestnega vodovoda prepovedana in se bo vsak zadevni prestop kaznoval po § 90 zakona o mestnih občinah z denarno kaznijo do zneska 500 Din, v primeru neizterljivosti pa z zaporom do 10 dni.

§ 15. V kolikor se ni s tem pravilnikom položaj izpremenil, veljajo še naprej »Določbe o dobivanju vode iz mestnega vodovoda«, kakor jih je sprejel ljubljanski mestni svet na svoji seji 1. aprila 1890, mag. štev. 6268.